

Universitets- och vetenskapspolitikens skuggregeringsprogram: Stabilitet, långsiktighet, arbetsro

Meddelande 26.04.2019, 12:15

Professorer och forskare

Universitetsindexet tillbaka, grundfinansieringen ska bli stabilare än nu, en klar plan för att höja bruttonationalproduktandelen till 4 procent för forskning-, utveckling- och innovationsfinansiering. I Professorsförbundets och Forskarförbundets förbundsstämma räknade man upp universitets- och forskningspolitikens spetsmål i skuggregeringsprogrammet.

”Finlands konkurrenskraft byggs på högt kunnande.” Detta nämndes i Sipiläs regeringsprogrammets första kapitel. I regeringsprogrammets bilaga kom dock infrysningen av högskoleindexet för hela regeringsperioden samt andra stora nedskärningar som riktades mot universitets- och forskningsfinansiering.

Forskarförbundet och Professorsförbundet offentliggjorde i början av juni i fjol gemensamma val- och regeringsprogramsmål. Företrädare för förbunden har träffat tiotals politiker och andra beslutsfattare. På sociala medier har man gjort påverkansarbete med Tiedevaalit-kampanjen.

– Vi har satsat helt fullt på, att det inte finns några nedskärningslistor som de under 2015 ens i regeringsprogrammets bilaga, konstaterar Professorsförbundets ordförande Jouni Kivistö-Rahnasto och Forskarförbundets ordförande Maija S. Peltola i fredags vid öppnandet av förbundsstämman.

Förbundens centrala mål är:

Universitetsindexet är i kraft under hela regeringsperioden

– Universitetsindexet skrevs en gång i tiden in i universitetslagen för att trygga finansieringsutvecklingen också under sämre tider. Men omedelbart, när de sämre tiderna kom, halverades indexet och sedan frös man det helt. Nu är det hög tid att gå tillbaka och följa universitetslagen. I våra diskussioner med olika partier, har man lyckligtvis hållit avslutet av indexnedskärningar som mycket viktigt, sa Forskarförbundets ordförande Maija S. Peltola.

Nivåhöjning görs i basfinansieringen

– Vi klarar inte av universitetens ökande uppgifter utan betydande höjning av basfinansieringens nivå. I nästan alla partiers valprogram kräver man kontinuerligt lärande samt man stöder Högskolevisionens mål att höja högskolornas andel till 50 procent av åldersklassen. För att nå dessa mål krävs ytterligare finansiering, framhävde Professorsförbundets ordförande Jouni Kivistö-Rahnasto.

Finansieringens stabilitet tryggas genom ändring av finansieringsmodellen

Forskarförbundet och Professorsförbundet har förberett sitt eget förslag av universitetens finansieringsmodell. Jämfört med modellen som förbereddes med ledning av undervisnings- och kulturministeriet skulle förbundens modell öka finansieringens stabilitet och universitetens självständiga profilering. I finansieringsmodellen skulle den gemensamma vikten av dessa faktorer vara 24 procent. Av dessa är stabilitetsfinansieringens andel 20 procent, och den bestäms för varje universitet av finansieringens genomsnitt för de fem sista åren. Detta kompletteras av en indikator för profilering på 4 procents vikt. UKM kunde ta beslut om indikatorer som ska tas med i "korgen" och varifrån universitetet skulle kunna välja, vilken av korgens indikatorer som universitetet i fråga skulle tillämpa.

– Modellen som vi har förberett skulle vara en vändning mot den nuvarande långsiktigare finansieringen och en ny sorts förtroende. Istället för den flackande finansieringen samt den till orimliga proportioner expanderade projekthumpan skulle vi få stabilitet och arbetsro, betonade Forskarförbundets ordförande Maija S. Peltola.

För att uppnå forsknings-, utvecklings- och innovationsfinansieringen (TKI) 4 procent av BNP-andelen görs en konkret plan

I Forsknings- och innovationsrådets vägkarta samt undervisnings- och kulturministeriets ledning förberedda Högskolevision 2030 sätter man som mål, att TKI-finansieringens bruttonationalproduktandel kan fås till 4 procent fram till 2030. Detta har man också nämnt i alla partiers valprogram. Vi är dock mycket långt från målet, därför att BNP-andelen nu är 2,7 procent. Men även med ett måttligt växande BNP skulle en ökning på den offentliga finansieringen betyda en årsatsning på 150-200 miljoner euro för staten.

– Den nya regeringen ska för den här delen förbinda sig att följa Forsknings- och innovationsrådets samt Högskolevisionernas linjedragningar dvs upprätta klara stegmärken för att man ska uppnå 4 procents målet. För detta krävs både offentliga som privata pengar. Ökningen av den offentliga finansieringsdelen är verkligt svår att genomföra utan det länge efterlängtade företagsstödremonten, påpekade Professorsförbundets ordförande Jouni Kivistö-Rahnasto.

Bättre utnyttjande av forskarnas kunskande i hela samhället

– Under den sista tiden har man diskuterat mycket om tomma löften, som man ger till internationella forskare som kommer hit. Deras kunskande är en väsentlig del av universitetens och hela Finlands framgång. Också finska forskare behöver tryggare arbetskarriärer både på universitet som i övriga arbetslivet. Näringslivet skulle få anställa fler doktorer, konstaterade Maija S. Peltola i förbundsstämmans öppnande.

Utnyttjandet av forskarnas kunskande rör också forskarens bättre ställning i beslutsfattandet.

– Vetenskapspositiv atmosfär kostar ingenting, tillägger Jouni Kivistö-Rahnasto.

Mot stabilitet, frihet och ansvar – förslag om universitetens finansieringsmodell -
protokoll finns på förbundens webbplats kl. 12.00.

MER INFORMATION:

ordförande Johanna Moisio (Forskarförbundet), 0400 645 497;

ordförande Jouni Kivistö-Rahnasto (Professorsförbundet), 045 657 5757